

Raport z oceny własnej Wydziału Pedagogiki i Psychologii w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2013/2014

I Informacje wstępne

1. Informacje o WZJK i KZZJK

Skład WZJK na Wydziale Pedagogiki i Psychologii powołanego 1.10. 2012 roku:

dr hab. Irena Pilch (przewodnicząca)
dr hab. Beata Dyrda (z-ca przewodniczącej) w I semestrze
dr hab. Ewa Szadzińska (z-ca przewodniczącej) w II semestrze
dr hab. Danuta Rode
dr hab. Beata Mazepa-Domagala
dr hab. Beata Piłula
dr hab. Teresa Wilk
dr hab. Mirosław Kisiel
dr Joanna Mateusiak
dr Monika Sulik
dr Łukasz Jach
mgr Patrycja Wdowiak (przedstawicielka doktorantów)
Agnieszka Wysocka (przedstawicielka studentów pedagogiki)
Łukasz Palt (przedstawiciel studentów psychologii)

W skład WZJK wchodzi: przedstawiciele władz dziekańskich (prodziekani: ds. studiów stacjonarnych i ds. studiów niestacjonarnych), przewodniczące KZZJK kierunków: pedagogika i psychologia, kierownik studiów doktoranckich, zastępcy dyrektorów Instytutów ds. dydaktycznych, przedstawiciele niesamodzielnych pracowników nauki, doktorantów i studentów.

Skład KZZJK dla kierunków: pedagogika i pedagogika specjalna, powołanego 1.10. 2012 roku (od r. akad.2013/14 obejmuje także opieką nowo utworzony kierunek pedagogika specjalna):

dr hab. Beata Dyrda (przewodnicząca) w I semestrze
dr hab. Ewa Szadzińska (przewodnicząca) w II semestrze
dr hab. Mirosław Kisiel
dr hab. Ewa Bielska
dr hab. Krzysztof Maliszewski
dr Maciej Bernasiewicz
dr Krystyna Moczka
dr Irena Przybylska
dr Sabina Kocoń-Zurek
mgr Patrycja Wdowiak (przedstawicielka doktorantów)
Agnieszka Wysocka (przedstawicielka studentów)

Skład KZZJK dla kierunku psychologia, powołanego 1.10. 2012 roku:

dr hab. Danuta Rode (przewodnicząca)

dr Elżbieta Turska

dr Joanna Mateusiak

dr Agata Chudzicka-Czupała

dr Anita Gałuszka

dr Agnieszka Roszkowska

dr Yvona Woźniakova

dr Magdalena Rode

mgr Michał Brol

mgr Aneta Kałmuk

mgr Dagna Kocur

mgr Elżbieta Sanecka (przedstawicielka doktorantów)

Aleksander Tukaj (przedstawiciel studentów)

2. Informacje o stanie prac nad wdrożeniem SZJK w jednostce.

W roku akademickim 2013/14 Zespoły kierunkowe, pomocnicze oraz wydziałowy pracowały zgodnie z zatwierdzonymi przez Radę Wydziału Pedagogiki i Psychologii: regulaminem Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia (26.02. 2013) oraz Harmonogramem prac w ramach WSZJK (23.04. 2013). Zmiany dotyczyły jedynie składów zespołów. Obsługą administracyjną zespołów zajmowała się nadal mgr Katarzyna Korner.

Powołane zostały dwa dodatkowe zespoły: do spraw zapewniania jakości kształcenia na studiach III stopnia oraz na studiach podyplomowych, które podjęły swe obowiązki. Przewodniczącą zespołu ds. studiów podyplomowych, obejmującego opieką 6 kierunków studiów aktywnych w roku w akad. 2013/14 (265 słuchaczy) została dr Anna Watoła. Przewodniczącą zespołu do spraw zapewniania jakości kształcenia na studiach III stopnia była dr hab. Beata Pitula.

3. Informacje o akredytacjach w jednostce

W roku 2013/14 na WPiPs nie miały miejsca akredytacje kierunków.

II Działania na rzecz jakości kształcenia

1. Doskonalenie programów kształcenia i jego efektów

- a. Informacje o zmianach w programach kształcenia wynikających z wymogu dostosowania do KRK

Na kierunkach: pedagogika, pedagogika specjalna i psychologia przygotowano kompletne, nowe programy kształcenia, dostosowane do KRK. Obecnie programy te realizowane są na 1. i 2. roku studiów I stopnia (pedagogika specjalna), na wszystkich latach studiów I i II stopnia (pedagogika) oraz na latach 1-3 studiów jednolitych magisterskich (psychologia), w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym. W ramach studiów III stopnia opracowano komplet dokumentów, w pełni dostosowując program do wymogów KRK (zatwierdzony przez Radę Wydziału w

maju 2014 roku). Funkcjonujące na Wydziale studia podyplomowe posiadają programy i sylabusy zgodne z wymogami KRK.

b. Nowe programy kształcenia i likwidacja dotychczasowych

Na kierunkach: pedagogika, pedagogika specjalna i psychologia nie wprowadzono nowych specjalności ani nie zlikwidowano istniejących.

c. Zgodność programów z misją i strategią uczelni oraz jednostki

Misja i strategia Wydziału zostały zatwierdzone na posiedzeniu Rady Wydziału w dniu 26 lutego 2013 r. i są zgodne z misją UŚ uchwaloną przez Senat w dniu 20.05. 1997 r. oraz z strategią UŚ uchwaloną przez Senat w dniu 24.01.2012 r. Kierunkowe ZZJK stwierdziły zgodność programów dla kierunków: pedagogika, pedagogika specjalna i psychologia z misją i strategią Wydziału i Uczelni.

d. Sposób uwzględnienia wyników badania losów absolwentów

Raporty Biura Karier, przygotowane dla WPiPs, były analizowane przez zespoły pomocnicze KZZJK w roku akad. 2012/13. W roku akad. 2103/14 źródłem informacji o tym, jak absolwenci oceniają proces kształcenia, była ankieta satysfakcji ze studiów na WPiPs.

e. Udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w tworzeniu programów kształcenia

W roku akad. 2013/14 odbyło się jedno spotkanie z Radą Pracodawców, utworzoną w czerwcu 2013 roku, skupiającą przedstawicieli instytucji i placówek oświatowo-wychowawczych regionu. Spotkania służą m.in. pozyskaniu informacji na temat stopnia dostosowania wiedzy i kompetencji absolwentów do wymogów środowiska pracy.

KZZJK zorganizowały otwarte spotkania ze studentami (odpowiednio: pedagogiki i psychologii), na których studenci przekazywali uwagi dotyczące programu nauczania, jakości zajęć, udzielanego wsparcia, problemów wymagających rozwiązania. Postulaty studentów były dyskutowane w ramach Rad Instytutów i są, w ramach możliwości, uwzględniane.

WZJK wraz z władzami dziekańskimi zorganizował 10 grudnia 2013 roku otwarte posiedzenie z udziałem społeczności WPiPs, na którym zapoznano pracowników i studentów z obszarami działań podejmowanych w ramach WSZJK.

f. Sposób uwzględnienia wzorców międzynarodowych

KZZJK dla kierunków pedagogika i psychologia analizowały wzorce międzynarodowe w roku akad. 2012/13. Raporty zawierały wniosek o zgodności obecnie obowiązujących standardów nauczania pedagogiki i psychologii z praktyką studiów na WPiPs.

g. Sposób uwzględnienia potrzeb rynku pracy

Potrzeby rynku pracy są rozpoznawane dzięki kontaktom z Radą Pracodawców.

2. System weryfikacji efektów kształcenia dla poszczególnych kierunków

a. Proces weryfikacji efektów kształcenia

Określono modułowe efekty kształcenia, metody ich weryfikacji, kryteria ocen oraz zasady realizacji praktyk dla kierunków pedagogika (studia I i II stopnia), pedagogika specjalna (studia I stopnia) i psychologia (studia jednolite magisterskie). Określono modułowe efekty kształcenia i sposoby ich weryfikacji dla studiów III stopnia (decyzją Rady Wydziału z maja 2013).

b. Zasady dyplomowania

Określono zasady dyplomowania dla pedagogiki i psychologii. Regulamin wraz z dodatkowymi informacjami dla studentów oraz listą pytań egzaminacyjnych, losowanych w trakcie egzaminu dyplomowego, jest dostępny na stronach internetowych Instytutu Psychologii.

c. Monitorowanie weryfikacji efektów kształcenia

KZZJK na kierunkach: pedagogika i psychologia powołały pomocnicze zespoły ds. programów kształcenia dla analizy sylabusów - merytorycznej oraz formalnej. Zespół pomocniczy dla kierunku pedagogika analizował wybrane losowo sylabusy. Zespół dla kierunku psychologia analizował 98% sylabusów z całego toku studiów, zwracając uwagę na stopień nakładania się treści nauczania oraz oceniając narzędzia weryfikacji efektów kształcenia. Wyniki analizy wraz z prośbą o dokonanie zmian (w razie stwierdzenia usterek) przekazano zainteresowanym nauczycielom akademickim; były one dyskutowane przez Rady Instytutów. Opisane w raporcie dla kierunku psychologia nakładanie się treści bloku przedmiotów stanie się podstawą do wprowadzenia odpowiednich zmian do sylabusów. Wyniki i wnioski z raportów zostaną przekazane wszystkim pracownikom na otwartych zebraniach KZZJK.

KZZJK dla kierunkach: pedagogika i psychologia powołały zespoły pomocnicze do spraw praktyk studenckich. Zespoły analizowały przebieg praktyk w poszczególnych placówkach na podstawie dokumentacji oraz ocen studentów (odpowiedzi na pytania specjalnie w tym celu skonstruowanej ankiety satysfakcji). Wyniki będą wykorzystane w organizacji praktyk w kolejnym roku akademickim.

KZZJK na kierunkach: pedagogika i psychologia wytypowały samodzielnych pracowników nauki do analizy prac dyplomowych, losowo wybranych spośród prac złożonych w r. akad. 2013/14. Przygotowane raporty, określające stopień zgodności prac oraz ich recenzji ze standardami przyjętymi dla obu kierunków oraz stopień osiągnięcia założonych efektów kształcenia, były dyskutowane przez Rady Instytutów. Ogólna ocena spełniania standardów była pozytywna. Wnioski

dotyczące zauważonych niedociągnięć zostały przekazane zainteresowanym promotorom.

KZZJK na kierunkach: pedagogika i psychologia dokonały analizy wyników wydziałowej ankiety satysfakcji ze studiów, kierowanej do absolwentów. KZZJK Analizie poddano 163 ankiety dla pedagogiki i 30 ankiet dla psychologii. Obydwa Zespoły określiły mocne i słabe strony studiów w opinii absolwentów i sformułowały propozycje doskonalące. Najistotniejszym wnioskiem z badania była obserwowana rozbieżność w ocenach satysfakcji ze zdobytej wiedzy i umiejętności (na korzyść wiedzy), i dotyczy to absolwentów obu kierunków.

KZZJK na kierunkach: pedagogika i psychologia dokonały analizy danych przedstawiających wyniki sesji egzaminacyjnej kończącej rok akademicki 2012/13, udostępnionych przez dziekanaty. Te dane nie sugerują nieprawidłowości w sposobie zaliczania przedmiotów i przedłużania terminów zaliczania oraz składania prac dyplomowych.

3. Zapewnienie wysokiej jakości kadry dydaktycznej

a. Raport z wyników ankiety oceny zajęć dydaktycznych

Procedurze ankietyzacji poddano ogółem 118 zajęć dydaktycznych – wykładów, ćwiczeń i seminariów (52 na kierunku pedagogika i 67 na kierunku psychologia). Opracowano dane zgromadzone w 3660 ankietach (pedagogika 1185, psychologia 2475). Uzyskane średnie ocen to 4,49 dla pedagogiki oraz 4,55 dla psychologii. W raportach przedstawiono wyniki cząstkowe dotyczące poszczególnych kryteriów oceny oraz porównano wyniki uzyskane przez grupy pracowników poszczególnych jednostek i przez grupy pracowników prowadzących różnego typu zajęcia. Wyniki ankiet zostały przekazane dyrektorom Instytutów oraz bezpośrednim przełożonym, którzy zobowiązani byli do poinformowania podwładnych o wynikach ankietyzacji i do przeprowadzenia rozmowy dotyczącej źródła ewentualnych problemów i sposobu ich eliminowania w przypadku, gdyby wyniki odbiegały na niekorzyść od średniej dla danej formy zajęć, realizowanych w instytucie. Wyniki w formie zbiorczej opublikowano na stronach internetowych Instytutów i stronie Wydziału.

b. Raport z hospitacji zajęć dydaktycznych

W Instytucie Pedagogiki przeprowadzono hospitacje zajęć dydaktycznych 12. osób. W Instytucie Psychologii przeprowadzono hospitacje zajęć 9. osób. Celem hospitacji było doskonalenie warsztatu dydaktycznego najmłodszych pracowników i doktorantów. Wyniki zostały przekazane hospitowanym wraz zaleceniami pohospitacyjnymi. Oceny hospitowanych zajęć były generalnie pozytywne; w protokołach pohospitacyjnych określono także konkretne wskazówki pozwalające młodym nauczycielom akademickim na doskonalenie swojego warsztatu pracy. Wysunięto postulat, aby – poza najmłodszymi nauczycielami akademickimi – objąć hospitacjami osoby uzyskujące niskie oceny w ankietach satysfakcji studentów.

c. Zbiorcze wyniki oceny okresowej pracowników

W roku akademickim 2013/2014 w Instytucie Pedagogiki ocenie poddano 1 osobę gdyż nie uczestniczyła w ocenie okresowej ze względu na urlop/zwolnienie; osoba ta uzyskała ocenę pozytywną. Także w Instytucie Psychologii ocenie podlegała 1. osoba w (z tego samego powodu); uzyskała ocenę negatywną.

d. Ocena spełnienia wymogów formalnych dotyczących kadry dydaktycznej

Instytut Pedagogiki posiadał minimum kadrowe dla prowadzenia studiów I i II stopnia; prowadził badania zgodne z obszarami kształcenia. Instytut Psychologii miał zapewnione minimum kadrowe dla prowadzenia jednolitych studiów magisterskich; dla większości zajęć dydaktycznych zachodziła zbieżność pomiędzy tematyką prowadzonych zajęć a działalnością naukową wykładowcy.

4. Działania na rzecz zapewniania studentom dydaktycznego, naukowego i materialnego wsparcia w procesie uczenia się

a. Ocena wsparcia dla studentów i doktorantów

- Opieka naukowa odbywała się w ramach seminariów dyplomowych oraz działających na wydziale kół naukowych (także interdyscyplinarnego koła naukowego doktorantów), a także w ramach zajęć dydaktycznych poprzez pomoc i nadzór nad pracami projektowymi studentów.
- Na kierunku pedagogika studenci mieli wyznaczonych opiekunów lat z podziałem na specjalności. Na kierunku psychologia opiekę nad 1, 2 i 3 rokiem studiów sprawowali wyznaczeni opiekunowie; na 4. i 5. roku studiów opiekę sprawują promotorzy prac magisterskich Kierownik studiów doktoranckich sprawował opiekę nad studentami III stopnia. Doktoranci mieli także zapewnione wsparcie naukowe i pomoc opiekuna naukowego.
- Terminy odbywania konsultacji ustalane były z początkiem semestru i podane do wiadomości studentów poprzez umieszczenie na drzwiach pokoi asystenckich. Dodatkowo pracownicy Instytutu Psychologii zamieszczali terminy dyżurów na swoich stronach internetowych.
- Studenci mieli informację o dostępności pracowników administracyjnych, pracowników biblioteki wydziałowej i dydaktyków pełniących funkcje opiekunów specjalnych na stronach internetowych Instytutów.
- Studenci i doktoranci korzystali ze wszystkich przewidzianych regulaminem stypendiów.
- KZZJK organizują spotkania otwarte, na których studenci mogą zgłaszać swoje problemy.
- Godziny pracy dziekanatów uwzględniały - w ramach możliwości - tryb studiów (dla studiów niestacjonarnych – soboty, godziny popołudniowe). Jednak na

podstawie wyników ankiety satysfakcji absolwentów stwierdzić można, że studenci oczekują jeszcze większej dostępności dziekanatów w godzinach popołudniowych.

- Biblioteka wydziałowa (wypożyczalnia i czytelnia) była czynna w soboty i w godzinach popołudniowych. Opiekunowie praktyk i programu Erasmus byli dostępni zgodnie z harmonogramem dyżurów.
- Stopień wykorzystania oferowanego wsparcia: Studenci i doktoranci wykorzystują zaoferowane im wsparcie, o czym świadczy w większości pozytywna ocena absolwentów (wyrażona w ankiecie satysfakcji studiowania na wydziale), dotycząca dobrej ogólnej atmosfery, pozytywnej oceny pracy służb administracyjnych i personelu pomocniczego, oraz pozytywnej oceny wsparcia służącego rozwojowi naukowemu studentów.

b. Ocena zasobów materialnych wspierających kształcenie

- Wydział dysponował wystarczającą liczbą sal dydaktycznych, jednak ich wielkość nie jest optymalna w stosunku do potrzeb, tzn. niektóre sale ćwiczeniowe są zbyt małe w stosunku do rosnącej wielkości grup ćwiczeniowych. To sprawia, że tworzenie optymalnego z punktu widzenia studentów harmonogramu zajęć jest utrudnione. Jedynie 5 sal było wyposażonych w środki audiowizualne (projektory). Jednak wykładowcy mają dodatkowo do dyspozycji 5 projektorów przenośnych ogólnowydziałowych oraz projektory będące w dyspozycji każdej z Katedr i Zakładów. Studenci mieli dostęp do komputerów poza godzinami zajęć. Studenci mają dostęp do laboratorium psychologicznego.
- Podręczniki i skrypty były dostępne dla studentów w bibliotece wydziałowej oraz w czytelni. W Instytucie Psychologii każdy wykładowca miał możliwość samodzielnego umieszczania materiałów do zajęć na własnej stronie internetowej. Pracownicy obu Instytutów mogą umieszczać materiały na uczelnianej platformie e-learningu Moodle. Praktykowane jest także przysyłanie materiałów i informacji dla studentów drogą mailową - na skrzynki mailowe poszczególnych grup i lat studiów.
- Studenci mieli dostęp do internetowych baz danych i katalogów na Wydziale i z komputerów domowych. Wyposażenie biblioteki i czytelni wydziałowej ocenić można jako adekwatne w stosunku do potrzeb Wydziału. Biblioteka liczy około 78 tys. woluminów książek oraz 60 tytułów czasopism. Warunki lokalowe biblioteki są dobre.
- Na Wydziale działały 4 pracownie komputerowe: 2 dydaktyczne (razem 20 komputerów) oraz 2 ogólnodostępne (razem 16 komputerów). Dodatkowo przy Instytucie Psychologii działała pracownia komputerowa wykorzystywana dla celów dydaktycznych z 7. stanowiskami. Sprzęt komputerowy jest w trakcie wymiany.
- Harmonogramy zajęć ustalane były z dbałością o możliwie najbardziej efektywne wykorzystanie czasu studentów i nauczycieli. Od semestru letniego, na wniosek

studentów, wprowadzono zmiany dotyczące ram czasowych dla planu zajęć na studiach dziennych, polegające na skróceniu większości przerw z 30 do 10 minut.

5. Gromadzenie i udostępnianie informacji o programach i procesie kształcenia

- a. Stan wdrożenia karty nauczyciela akademickiego: Wypełnianie kart zostało wstrzymane ze względu na to, że opracowywana jest jej nowa wersja.
- b. Publikowanie informacji o programach kształcenia
Programy wraz z sylabusami były dostępne na stronach internetowych Instytutów: <http://www.pedagogika.us.edu.pl/> (po zalogowaniu się, poprzez usosweb), <http://www.ip.us.edu.pl/> (w wolnym dostępie na stronie internetowej)
- c. Publikowanie informacji o organizacji procesu kształcenia

Informacje dotyczące organizacji procesu kształcenia są publikowane na stronach internetowych Instytutów i na bieżąco aktualizowane.

- d. Publikowanie informacji o działaniach w ramach SZJK

Na stronach Instytutów publikowane są zbiorcze wyniki ankiet satysfakcji studentów z zajęć. Na stronie Wydziału: <http://www.wpips.us.edu.pl/> publikowane są informacje na temat działań podejmowanych w ramach WSZJK.

6. Dobre praktyki jednostki w zakresie jakości kształcenia.

Zgodnie z wytycznymi WSZJK, KZZJK organizowały cykliczne spotkania ze studentami kierunków, na których omawiano wszelkiego typu problemy związane z jakością kształcenia.

Strony internetowe Wydziału oraz obu Instytutów publikują przydatne dla pracowników i studentów dokumenty i informacje, oraz aktualności - informują na bieżąco o tym, co dzieje się na Wydziale i w jego najbliższym otoczeniu, o inicjatywach i sukcesach pracowników i studentów.

KZZJK dla kierunku pedagogika przeprowadził szkolenie dla doktorantów i młodych pracowników nauki, dotyczące prawidłowego przygotowywania opisów modułów i sylabusów.

przygotowała:

Dr hab. Irena Pilch
Pełnomocnik Dziekana Wydziału
Pedagogiki i Psychologii
ds. Jakości Kształcenia

Katowice, 09.12.2014